

Rektor
v/Studiedirektør

Rapport om kvalitetssikring av utdanning 2007 – Det historisk-filosofiske fakultet

Vi viser til notat fra Studieavdelingen datert 14.3.2008, samt retningslinjer for rapportering datert 2.7.2007 (j.nr. 2007/562).

A) Prinsipper for utvikling av utdanningskvalitet ved HF-fakultetet

HF-fakultetets kvalitetssikringsarbeid skal være forankret i fakultetets og NTNUs strategiske mål. Kvalitetssikringsarbeidet skal sikre kvalitet i enkeltemner så vel som å sikre helheten i studieprogrammer og fagtilbudet ved fakultetet. Det er et viktig prinsipp at studenter skal være representert i alle emne- og programevalueringer.

Alle enkeltemner skal som hovedregel evalueres med bruk av referansegrupper i tråd med retningslinjer i KVASS, nærmere spesifisert i HF-fakultetets egne retningslinjer. Det er samtidig viktig å gi rom for å utvikle egnede løsninger for undervisningstilbud som ikke passer inn i dette rammeverket, for eksempel utøvende musikkutdanning hvor mye undervisning skjer mellom lærer og enkeltstudent, og spesielt små fag hvor antallet studenter på de enkelte emner er for lite til at det er naturlig å utpeke en egen referansegruppe blant dem. Bruk av alternative evalueringsformer skal være begrunnet.

Kvalitetssikringsarbeidet skal være en naturlig del av undervisningsaktiviteten og planlegging/evaluering av utdanningstilbudet ved fakultetet. Fokus skal være rettet mot forbedring og utvikling, og i så liten grad som mulig være preget av unødig byråkrati.

B) Målepunkt for utdanningskvalitet

1. Inntakskvalitet

Det er et uttalt strategisk mål at HF-fakultetet skal ha 2 primærøkere per studieplass. Tall fra Samordna opptak 2007 viser at HF-fakultetet i gjennomsnitt hadde 1,7 primærøkere per studieplass på grunnstudier (årsstudier, bachelorstudier og femårig lærerutdanning), men med stor variasjon i antall primærøkere per studieplass.

På 2-årige masterprogrammer var gjennomsnittstallet 2,9 søkere per studieplass høsten 2007, men med meget stor variasjon i antall søkere til de ulike masterprogrammene. Det er også noe variasjon i antall kvalifiserte søkere etter innføringen av krav om gjennomsnittskarakter C på

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Saksbehandler
7491 Trondheim	E-post: hf-fak@hf.ntnu.no	Bygg 2, nivå 5, Dragvoll	+47 73 59 65 95	Åshild Berg
	http://www.ntnu.no		Telefaks +47 73 59 10 30	Tlf: +47 73 59 74 36

All korrespondanse som inngår i saksbehandling skal adresseres til saksbehandleren ved NTNU og ikke direkte til enkeltpersoner. Ved henvendelse vennligst oppgi referanse.

bachelorfordypningen for opptak til de fleste masterprogram ved HF-fakultetet. Noen institutter har likevel gode erfaringer med økt faglig kvalitet på studentene etter innføringen av C-kravet, og C-kravet blir ansett som et viktig signal om hvilke faglige krav som stilles til studenter for å gjennomføre masterstudiet. Det vil forhåpentligvis også gi positive utslag på gjennomføringstiden. Andre institutter melder at det er for tidlig å si hvilken effekt dette opptakskravet har hatt.

En utfordring ved flere av HF-fakultetets masterprogrammer er å få kvalifiserte søkere til å takke ja til tilbud om studieplass. Vi ser at selv om vi har en positiv utvikling i søkertall de 3 siste årene, så faller flere søkere fra mellom søknad og opptak. Stramt arbeidsmarked og konkurranse fra andre læresteder kan være noe av forklaringen på at flere søkere faller fra før studiestart, og vi anser det som viktig å igangsette tiltak for å motivere flere studenter til å fortsette på masterstudier.

Rekruttering var et hovedtema på instituttlederseminaret på Jægtvolden i desember 2007. Instituttene ved HF-fakultetet har igangsatt en rekke gode tiltak for å bedre rekrutteringen til masterstudiene sine. Fagdager, informasjonsmøter og motivasjonsseminarer for bachelorstudenter er eksempler på tiltak som er igangsatt for å motivere egne studenter til videre studier. Andre har nedsatt egne rekrutteringsutvalg som jobber med å synliggjøre små fag og øke rekrutteringen til disse. I tillegg ser fakultetet på tiltak for å rekruttere flere studenter fra andre læresteder.

Den utøvende musikkutdanningen har for lenge siden nådd måltallet med minst to primærstøkere per studieplass. Her har rekrutteringen vært svært god over lang tid, og kvaliteten på studentene som blir tatt opp er meget høy.

Søkertall høsten 2007 – HF-fakultetet

Studietype	Antall studieplasser	Antall søkere totalt	Antall primærstøkere	Primærstøkere pr. studieplass	Variasjon i ant. primærstøkere pr. studieplass
Årsstudier**	292	5247	691	2,4	0,8–3,8
Bachelorstudier**	770	8361	1341	1,7	0,4–12,0
5-årig lærer med master i språk**	65	485	95	1,5	--
2-årig master***	258	741	741*	2,9*	0,0 – 9,0
Utvøvende musikk*** (BA+MA)	52	375	375*	7,2*	2,5–15,8
Totalt	1437	15209	3243	2,25	0,0 – 15,8
* Disse opptakene skjer lokalt, derfor ikke mulig å si hvorvidt søkerne er reelle primærstøkere eller om de søker andre læresteder også					
**Kilde: Samordna opptak					
***Kilde: FS/Opptakskontoret, NTNU.					

2. Undervisningskvalitet

2.1. Referansegrupper og emneevalueringer

HF-fakultetet har utarbeidet egne retningslinjer for evaluering av emner og undervisning, noe som instituttene har jobbet systematisk med å implementere.

Instituttene ved HF-fakultetet er stort sett fornøyd med retningslinjer for, og omfang av, kvalitetssikringsarbeidet. Men det advares mot at rapporteringen til tider oppleves som ressurskrevende og byråkratisk. For eksempel ser man en viss evalueringstrøtthet blant både

studenter og ansatte i fag hvor det er mange ulike emner med samme studentgruppe. Sluttevalueringer meldes også som en utfordring i enkelte fag, da referansegruppemedlemmer som har avlagt avsluttende eksamen i et emne kan være vanskelige å få tak i for å få slutført evalueringen.

Referansegrupper blir uansett ansett som en god og hensiktsmessig evalueringsform som sikrer dialog mellom forelesere og studenter, og kontinuerlig utvikling underveis i semesteret. Mange institutter har også etablert emnearkiver som skal sikre kontinuitet i evalueringen fra år til år. Det er i enkelte små fag og ved Institutt for musikk etablert særordninger for evalueringer som er bedre tilpasset studenttall og/eller fags egenart, hvor man i stedet for referansegrupper på enkeltemnenivå for eksempel velger å ha en felles referansegruppe for et bachelorkull eller masterkull.

Referansegrupper er i hovedsak godt etablert som evalueringsform ved HF-fakultetet, men det er behov for å styrke studentmedvirkningen i andre deler av evalueringsprosessen på institutt- og fakultetsnivå (jf. pkt. 2.5 og 6.1.).

2.2. Masterveiledning

Et viktig aspekt ved kvalitetssikring av utdanning er å finne gode evalueringsformer for masteroppgaveveiledning, en del av utdanningen som lett kan bli veldig "privatisert". Noen institutter har tatt i bruk kollegaveiledning (veiledning må læres!), utviklingssamtaler mellom student og veileder/institutt, veilederseminarer, to-lærerveiledning og erfaringsutveksling som verktøy for å utvikle veilederrollen.

Tiltak for 2008: Fakultetet setter økt fokus på masterveiledningen.

2.3. KVASS

KVASS blir brukt i noe varierende grad av vitenskapelig ansatte, men systemet er i hovedsak godt kjent i fagmiljøene. Det blir sett på som et nyttig verktøy som viser ansvarsforhold, og hvor man enkelt finner karakterstatistikker og kan lage spørreskjema. Samtidig oppleves KVASS som litt uoversiktlig og veldig omfattende for den enkelte faglærer.

Tiltak for 2008: Det er uttrykt ønske om et oppfriskningskurs om mulighetene som ligger i KVASS, noe fakultetet skal se nærmere på.

2.4. Oppfølging av tiltak og evalueringer

Det overordnede ansvaret for å følge opp evalueringer i de enkelte emner ligger hos instituttledelsen. De fleste problemstillinger av mindre alvorlig art løses underveis av emneansvarlig i samråd med referansegruppe/studentene. Sluttevalueringer kan føre til endringer som for eksempel pensumendringer, endring i undervisningsopplegg, etc. – problemstillinger som dette diskuteres gjerne i fellesskap i fagstab/faggrupper. I unntakstilfeller hvor det dukker opp problemstillinger av mer alvorlig art er dette instituttleders ansvar å følge opp. Det er viktig at referansegruppene/studentene kjenner til ansvarsforholdene slik at de vet hvor de kan få hjelp dersom det dukker opp vanskelige problemstillinger som ikke lar seg løse i dialog med faglærer. Her kan vi bli flinkere til å synliggjøre linja, slik at problemer ikke får utvikle seg for lenge.

Mange institutter har i løpet av 2007 arrangert egne seminarer og møter hvor KVASS, undervisningsevalueringen og kvalitetssikring har stått på agendaen, noe som bidrar til å gjøre kvalitetssikring til en integrert del av utdanningsaktiviteten i fagmiljøene.

Tiltak for 2008: Fakultetet vil i samarbeid med instituttene gjennomgå meldingsrutinene oppover i organisasjonen når problematiske forhold blir avdekket i evalueringen av undervisningen i et emne.

2.5. Studentmedvirkning ved instituttene

Studenttillitsvalgte er representert i ledelsesmøter, programråd, rådgivende organer og instituttrådsmøter ved de fleste institutter. Noen har dessuten jevnlig og mer uformell kontakt med studentrepresentantene sine, litt avhengig av hvordan instituttet er organisert. Mange institutter har svært aktive og engasjerte studenter som bidrar med mye, andre melder at det er vanskeligere å rekruttere studentrepresentanter til ulike oppgaver.

Tiltak for 2008: Studentene trekkes mer aktivt inn i rapporteringsarbeidet ved instituttene.

2.6. Undervisningen

Enkelte fagmiljøer er bekymret for stort studentfracfall underveis i semesteret. Mange studenter er også dårlig forberedte til undervisningen, eller melder seg på seminargrupper uten å møte opp. Noe av dette er kanskje "naturlig fracfall" (studenter som melder seg opp i flere emner enn de har kapasitet til å ta), men det er viktig å jobbe med å engasjere studentene i undervisningen slik at de får størst mulig utbytte av studiene sine.

2.7. Sensur og bruk av ekstern sensor

I fakultetets retningslinjer for bruk av ekstern sensor er det satt visse minimumskrav utover det loven foreskriver, og rapporteringer fra instituttene viser at det ble benyttet ekstern sensor i 19 % av bacheloremnene og i 58 % av masteremnene i 2007. Dette tyder på at bruken av ekstern sensor ligger innenfor minimumskravene, men det varierer mye fra institutt til institutt. De fleste påpeker at økt bruk av ekstern sensor er ønskelig for å sikre nasjonal samordning av bruken av karakterskalaen, men i dagens situasjon blir dette nedprioritert av økonomiske hensyn.

Det er ikke meldt om bruk av ekstern sensor i det generelle kvalitetssikringsarbeidet ved instituttene ("tilsynsenor"), noe retningslinjene åpner for etter en behovsvurdering av instituttene selv. Fakultetet vil følge opp dette, i første omgang for å få en bedre oversikt over praksis ved instituttene på dette punktet.

Énsensorordningen brukes på en rekke bacheloremner ved de fleste instituttene, på master er tosensorordninger og bruk av ekstern sensor større. Selv om de fleste mener at énsensorordningen fungerer bra på bachelornivå, så savner man den faglige kontakten og erfaringsutvekslingen som tosensorordningen med ekstern sensor gir.

Antall krav om begrunnelse for karakter og krav om ny sensur har vært sterkt økende siden innføringen av kvalitetsreformen, men de fleste fagmiljøene ved HF-fakultetet mener at mengden klagesaker er overkommelig. Man bør i større grad oppfordre studenter til å be om begrunnelse før de klager på karakter, dette kan minske antallet klagesaker.

Antallet fuskesaker er få ved HF-fakultetet, og instituttene har jobbet målrettet med skrivetrening og tydeliggjøring av krav til skriftlige arbeider. Det foreslås fra flere fagmiljøer å innføre egenerklæring fra studenter ved innlevering av hjemmeeksamen/semesteroppgaver.

Tiltak for 2008: Fakultetet vil gjennomgå dagens retningslinjer for bruk av ekstern sensor for å vurdere om det er behov for justering og eventuelt innstramming. Dette tiltaket vil imidlertid være avhengig av om det kommer endringer i kravet om ekstern sensor nasjonalt (jf. Stortingets behandling av evalueringen av Kvalitetsreformen).

3. Programkvalitet

HF-fakultetet har som mål at alle studieprogram skal evalueres jevnlig. Evalueringene skal gjøres av en bredt sammensatt gruppe bestående av representanter for studenter, faglærere, programledelse, instituttledelse og eksterne. Evalueringene skal omfatte både faglig nivå, sammenheng mellom BA og MA, omfang, undervisningsformer, sammenhengen mellom emner, og mellom emner og overordnet læringsmål for programmet, i tillegg til gjennomføringsdata.

I 2007 har tre av våre tverrfaglige bachelorprogrammer blitt evaluert; Bachelor i europakunnskap med fremmedspråk, bachelor i kulturminneforvaltning og bachelor i musikkteknologi. Evalueringene gir i stor grad gode tilbakemeldinger på programmenes læringsmål, yrkesrelevans, studentoppfølging og oppbygging. Det har også kommet flere konstruktive forbedringsforslag på forhold som administrasjon, studieplan og ressursbruk (faglig og administrativt). Slike evalueringer med innspill fra både studenter, faglærere og eksterne representanter oppleves som gode og nyttige innspill i arbeidet med å videreutvikle studietilbudet ved HF-fakultetet.

I 2006-2007 har HF-fakultetet hatt en stor gjennomgang av bachelorstrukturen på de disiplinbaserte utdanningene våre, noe som har ført til større endringer i programstrukturen som implementeres fra og med studieåret 2008/09. Bakgrunnen er de erfaringer vi høstet etter innføringen av ny gradsstruktur i 2003 som tilsa en noe strammere struktur i programmene for å styrke kvaliteten og hindre frafall. Innføringen av et tilleggskrav – støttefag på 45 studiepoeng – samt avsluttende bacheloroppgave (er under utredning), er de mest sentrale tiltakene i den forbindelse. I tillegg ble førstesemesterordningen gjennomgått og justert ved at ex.fac.-emnene i all hovedsak legges utenfor fordypningen, samt at det høsten 08 prøves ut et felles innføringskurs i akademisk skrijving for alle førstesemesterstudenter knyttet til språk- og litteraturprogrammet (se også avsnitt 4.2.2.).

Tiltak for 2008: Fakultetet vil gjennomføre evaluering av bachelorprogrammene i Middelalderkunnskap og Informatikk, språk & kultur, samt de internasjonale MPhil-programmene.

4. Resultatkvalitet

4.1. Bruk av karakterskala og oppmøte til eksamen

Karakter	Lavere grad	Mastergrad	Totalt
A	11,3 %	22,7 %	12,6 %
B	21,8 %	38,7 %	23,4 %
C	27,8 %	27,6 %	27,7 %
D	18,1 %	8,0 %	17,0 %
E	10,5 %	1,8 %	9,5 %
F	10,5 %	1,2 %	9,7 %
Sum	100 %	100 %	100 %

(Kilde: DBH)

	Antall meldt til eksamen	Antall møtt til eksamen	Andel møtt til eksamen	Antall bestått eksamen	Andel møtt som har bestått eksamen
Ex.phil	4302	3443	80 %	2912	85 %
Bacheloremner	13108	9930	76 %	8990	91 %
Masteremner	1683	1413	84 %	1392	99 %
Sum (gj.snitt %)	19093	14786	77 %	13294	90 %

(Kilde: FS-rapport 581.001)

På bachelornivå er hele karakterskalaen tatt i bruk, og her er karakterfordelingen blant studenter som møter til eksamen omtrent som forventet. Men en utfordring på bachelornivå er at svært mange som er meldt opp i et emne ikke møter til avsluttende eksamen. Årsaken til dette er ikke kjent, men vi vet at mange studenter melder seg i flere emner enn de reelt sett tenker å ta, samt at NTNUs eksamensreglement gjør at det ikke har noen konsekvens for studenter å ikke møte til eksamen/unnlate å trekke eksamensmeldingen. Vi vet også at frafallet på lavere grads studier er høyt – alt dette er faktorer som kan bidra til å forklare et manglende oppmøte til eksamen på 24 % av oppmeldte kandidater på lavere grad.

På masternivå er også hele karakterskalaen tatt i bruk, men her ser vi en klar tendens til overvekt av karakterer i øvre sjikt av karakterskalaen (A-B). På enkelte fag kan dette ha sammenheng med at man har svært få og dyktige studenter som får god oppfølging fra fagmiljøene. I tillegg benyttes som oftest ekstern sensor på masteremner, noe som sikrer at karakterbruken på master ikke skal være kunstig høy sammenlignet med faglig nivå og karaktersettingspraksis på andre universiteter. Det er likevel grunn til å se nærmere på karakterfordelingen på masternivå fremover, samtidig som nasjonal samordning av karakterbruken er en forutsetning. I den forbindelse har fakultetet drøftet om dette også kan ha sammenheng med at veileder sitter i sensurkommisjonene, og har konkludert

med at fakultetet bør ha en felles praksis hvor veileder *ikke* bør delta i sensurkommissjoner på masternivå.

Tiltak for 2008: Fakultetet vil se nærmere på veileders rolle i forhold til sensurkommissjonen på master.

4.2. Gjennomstrømming og frafall

Det er en utfordring å gi et godt bilde på gjennomstrømming og frafall på lavere grads studier ved HF-fakultetet (og NTNU generelt). Det har lenge vært ulik registreringspraksis i FS (noe som er i ferd med å bli bedre), dette vanskeliggjør arbeidet med å gi gode analyser. I tillegg er studenter svært mobile, og flytter mellom ulike fakulteter og læresteder, noe som bidrar til vanskeligheten med å finne gode gjennomstrømmingstall på studier som ikke er kullinndelte.

4.2.1. Gjennomstrømming og frafall – Årsstudier

Opptaksår	Antall tatt opp	Andel aktiv/i permisjon	Andel fullført	Andel overgang til annet NTNU-studium	Andel sluttet/inndratt
2005	532	1 %	27 %	20 %	52 %
2006	288	3 %	36 %	18 %	43 %
2007	306	75 %	Vår 2008	5 %	20 %
Tall per april 2008					

Vi ser at frafallet fra årsstudiene er meget høyt, og at mellom 27 og 36 prosent av opptatte studenter har fullført så langt. De aller fleste av disse fullfører på normert tid. Det er vanskelig å vite årsaken til at frafallet er såpass høyt, mange søker kanskje på årsstudier fordi de ikke vet hva de ønsker å studere, mens andre velger å søke seg over til andre studietilbud underveis i studiet.

I tillegg til disse studentene har vi også en rekke studenter som fullfører et årsstudium i den valgfrie delen av bachelorgraden sin, disse studentene er ikke medregnet i disse tallene.

4.2.2. Gjennomstrømming og frafall – Bachelorstudier

Opptaksår	Antall tatt opp*	Andel aktiv/i permisjon	Andel fullført	Andel overgang til annet NTNU-studium	Andel frafall (sluttet eller inndratt)
2003	754	7 %	21 %	9 %	63 %
2004	1061	16 %	17 %	12 %	55 %
2005	911	38 %	6 %	10 %	46 %
2006	944	52 %	2 %	6 %	40 %
2007	825	84 %	0 %	2 %	14 %
Tall per april 2008					
*) Antall som takket ja til plass via Samordna opptak, og som møtte til studiestart. Studenter som har fått opptak til HF's bachelorprogram via intern søknad om overgang til BA-program er ikke medregnet.					

Som nevnt er det vanskelig å få et sikkert tallmateriale fra FS, dette gjelder spesielt for bachelorstudiene våre. Tallene som presenteres her er derfor omtrentlige og viser kanskje en mer negativ trend enn hva som er realiteten, men de er gode nok til å vise hovedtendenser.

Hvis vi sammenligner antall fullførte kandidater i FS per program med antall fullførte kandidater registrert i DBH, så ser vi at mens det i perioden 2003-2007 ser ut til å være 415 fullførte bachelorgrader blant studenter registrert på bachelorprogrammene ved HF-fakultetet, så har det i samme periode blitt rapportert 1102 fullførte kandidater til DBH (ikke medregnet cand.mag.-graden), noe som gir et mer riktig bilde på antall fullførte bachelorgrader i perioden 2003-2007. Dette viser noe av problemet med å måle gjennomstrømmingen på BA-programmene i forhold til at studenter hopper mellom studieprogrammer, samt at registreringsrutiner i FS har vært mangelfulle og preget av ulik praksis ved ulike enheter.

Selv om registreringsrutiner og studentmobilitet gjør det vanskelig å analysere gjennomstrømmingen på en god måte, ser vi likevel klare tendenser:

- Svært mange studenter (mer enn halvparten) faller fra bachelorstudiene
- De fleste faller fra tidlig i studiet, som oftest i løpet av, eller like etter, første studieår
- Det er noe mindre frafall på de tverrfaglige ("programmerte") bachelorstudiene
- Av de som fullfører bruker mange litt over normert tid. Av de som bruker mer enn normert tid er det mange som tar andre fag ved siden eller i tillegg til bachelorstudiet sitt, blant annet fordi de bytter fordypningsfag underveis. Vi har så langt ingen gode tall på gjennomføringstiden.

Et visst frafall på bachelorstudiene er naturlig, men det er et klart mål at andelen studenter som faller fra skal ned. HF-fakultetet har igangsatt en rekke tiltak for å bedre bachelorstudiene slik at studenter får bedre forutsetninger for å fortsette i studiet og fullføre på normert tid.

Tiltak for 2008: Ett av tiltakene som settes i gang som pilotprosjekt for språkfagene høsten 2008 er *Humstart*, et innføringskurs for HF-studenter (etter modell fra *Teknostart*) som skal gi dem en bedre innføring i studiehverdagen, i humaniora som fagfelt, samt tydeliggjøre fagprofilen og mulighetene i studiet. *Humstart* skal bidra til å gi studentene en bedre tilhørighetsfølelse og opplevelse av sammenheng og helhet. Planen er å utvide *Humstart* til å gjelde alle humanistiske grunnstudier etter pilotprosjektet høsten 2008.

Et annet tiltak er den tidligere omtalte omstruktureringen av de disiplinbaserte bachelorprogrammene. Innføringen av støttefag og en viss begrensning i/strukturering av valgfriheten skal sørge for bedre sammenheng og større forutsigbarhet i studiene. Med utvidelse av den obligatoriske delen av bachelorgraden, som kravet om støttefag og justeringen av ex.fac.-ordningen representerer, antar vi at studentene i større grad enn i dag avlegger hoveddelen av bachelorutdanningen ved fakultetet vårt. I sum forventer vi at dette på sikt vil slå positivt ut på gjennomstrømmingen på bachelornivå ved fakultetet.

I tillegg vil fakultetet arbeide for å forbedre statistikkgrunnlaget slik at beslutninger om tiltak kan tas på en sikrest mulig basis. Vi må vite mer for å kunne "spisse" tiltakene.

4.2.3. Gjennomstrømming og frafall – Femårig lærerutdanning med master i språk

De første kullene (2003-2004) på femårig lærerutdanning med master i språk (5LU) har hatt svært stort frafall underveis. Dette er felles for alle femårige lærerutdanninger ved NTNU. Vi ser en tydelig forbedring i de senere kullene, noe som kan skyldes at lærerutdanningen har fått "satt" seg litt og fått en tydeligere profil. Programråd for MLSPRÅK ble opprettet i 2007.

Tiltak for 2008: Det er planlagt en rekke tiltak for å styrke lærerutdanningen ved fakultetet i 2008. Blant annet planlegges det opprettet, ved hjelp av sentrale strategi- og omstillingsmidler, en midlertidig stilling med ansvar for koordinering av lærerutdanningen. Vi vil også fremme forslag om opprettelse av 5-årig lærerutdanningsprogram med master i historie med sikte på igangsetting studieåret 2009/10.

4.2.4. Gjennomstrømming og frafall – Utøvende musikk

Utøvende musikk en gjennomføringsprosent på mellom 90 og 100 %, noe vi må si oss svært godt fornøyd med. De aller fleste studentene gjennomfører også på normert tid.

4.2.5. Gjennomstrømming og frafall – Masterstudier

Opptaksår	Antall tatt opp*	Andel aktiv/i permisjon	Andel fullført på normert tid	Andel fullført på overtid	Andel frafall (sluttet eller inndratt)**
2003	206	8 %	23 %	36 %	33 %
2004	178	14 %	35 %	21 %	30 %
2005	191	30 %	32 %	11 %	27 %
2006	184	81 %	3 %	--	16 %
2007	197	95 %	--	--	5 %

Tall per april 2008

*) Ikke medregnet internasjonale masterprogrammer.

***) Også medregnet studenter som har takket ja til studieplass, men trukket seg før studiestart

Vi ser at frafallet er noe mindre på master i forhold til bachelorgrad, men fortsatt for høyt. Å få studenter til å fullføre til normert tid er også en utfordring. En del av studentene våre bor ikke i Trondheim, noen er godt voksne og i full jobb ved siden av studiene, noe som vanskeliggjør et normert studieløp.

Tiltak for 2008: HF-fakultetet har i 2007 og våren 2008 utarbeidet forslag til nytt masterreglement med innstramming i permisjons- og deltidsreglement, tettere oppfølging av studentene, samt klarere administrative rutiner, noe som forhåpentligvis vil bidra til å korte ned på gjennomføringstiden på masterstudiene. Veilederne får et større ansvar når det gjelder å sørge for at masteroppgaven er gjennomførbar på normert tid. Nytt reglement ligger nå til godkjenning.

Et tiltak som innføres er obligatorisk progresjonssamtale ("midtveissamtale") mellom student og veileder/institutt, for å kvalitetssikre studentenes masteroppgaveprosjekter, at veiledningen går som den skal, og for å sjekke progresjonen i studiet. Dette er et viktig tiltak, da det som oftest er arbeidet med masteroppgaven som trekker ut i tid for de fleste studenter som blir forsinket. Det vil også sikre

at eventuelle problemer som oppstår underveis i studiet blir oppdaget og tatt tak i før det går for lang tid.

Andre tiltak som allerede er gjennomført er innføring av felles masteremner i språk på de ulike masterstudiene i fremmedspråk, noe som gir studentene på små språkfag et større studiemiljø.

5. Rammekvalitet

5.1. Undervisningslokaler og utstyr

Undervisningsrommene på Dragvoll er for få og til dels uegnet til det formålet de brukes til i dag. Dårlig luft og temperatur, nedslitte lokaler, ikke-fungerende utstyr (spesielt sårbart er de fagene som er avhengig av oppdatert utstyr til lyd- og bildeprojisering i undervisningen) samt manglende vaktmestertjenester etter kl. 15:45, er noen av problemene det meldes om her. Det er vanskelig å få tak i/booke rom på relativt kort varsel til aktiviteter utenom den ordinære undervisningen (gjesteforelesninger, fagdager, seminarer, etc.). Noen av de gamle lesesalene på Dragvoll egner seg dårlig som arbeidsplass for studentene. I eksamensperioden, når kapasiteten på lesesalene er sprengt, blir innklimaet og arbeidsforholdene meget dårlige. Dette gjelder spesielt den store lesesalen i bygg 8. Institutt for musikk melder også at lokalene i Olavskvartalet begynner å bli for små.

5.2. Økonomi

En viktig forutsetning for å kunne drive god undervisning i tråd med Kvalitetsreformens intensjoner er gode økonomiske rammevilkår. Så godt som alle fagmiljøene ved HF-fakultetet rapporterer at det er vanskelig å opprettholde den mengden undervisning og studentoppfølging som er ønskelig, og som K-reformen legger opp til, uten økte bevilgninger. Flere institutter har måttet si seg nødt til å kutte i tilbud som gruppeundervisning, undervisningsomfang, og/eller obligatoriske aktiviteter i emner som følge av økonomisk innstramming. Enkelte melder også at intensjonen om å innføre flere alternative vurderingsformer i emner ikke er gjennomførbart på grunn av økonomi.

Dette er alvorlige signaler som både HF-fakultetet og NTNU må følge opp. Det ser ut til å være et økende gap mellom hva IFM-modellen/reelle ressursbehov tilsier, og hva man faktisk får tildelt. Dette på tross av omfattende omstruktureringer og nedskjæringer i undervisnings- og emnetilbud i 2007.

6. Styringskvalitet

6.1. Kvalitetssikringsarbeidet

Fagmiljøene og fakultetet opplever at ansvarsforholdene og rutinene i NTNUs kvalitetssikringsarbeid er tydelige og godt forankret i organisasjonen.

Tiltak for 2008: Vi vil legge vekt på sterkere involvering av studentrepresentantene i kvalitetssikringsarbeidet ved fakultetet.

6.2. Studieprogram

Det er knyttet visse utfordringer til programrådenes funksjon, spesielt på tverrfaglige programmer, særlig på områder som eierskapsfølelse, størrelse på programråd og møtefrekvens. Det er viktig at man har fungerende programråd for å kunne utvikle studietilbudene på en god måte.

Tiltak for 2008: I forbindelse med ny programstruktur vil spørsmålene omkring programrådenes sammensetning, funksjon og mandat bli gjennomgått spesielt.

C) Vurdering av tilstanden

Et hovedfokus for Fakultet i 2007 har vært omleggingen av dagens programstruktur. Dette har vært et omfattende og krevende arbeid, med detaljerte gjennomganger av studietilbudene og organiseringen av disse i samarbeid med hvert enkelt institutt / fagmiljø. Fakultetet mener at den nye programstrukturen, med en økt tydeliggjøring av våre fagtilbud, mer effektiv ressursutnyttelse samt bedre tilrettelagte utdanningsløp vil være et sterkt virkemiddel for å møte de store utfordringene vi har når det gjelder rekruttering og frafall.

Fakultetet har i 2007 foretatt nedskjæringer i undervisnings- og emnetilbud for å tilpasse den faglige aktiviteten til fakultetets ressurser. Instituttens kvalitetsrapporter er enstemmige når det gjelder dette punktet: De økonomiske rammene er det største hinderet for å realisere Kvalitetsreformens mål om tettere oppfølging og bedre kontakt mellom lærer og student. En reell forbedring av kvaliteten på våre utdanningstilbud er derfor knyttet til en forbedring av fakultetets økonomiske situasjon.

D) Tiltak for 2008

- Overfor NTNU: Bidra til å videreutvikle IFM slik at fakultetene blir bedre i stand til å møte de reelle utfordringene ved forskjellige typer studier ved NTNU.
- Implementering av ny programstruktur.
- Forsøksprosjektet *Humstart* høsten 2008, et intensivt to-ukers oppstartsprogram for bachelorstudenter med hovedfokus på akademisk skriving.
- Gjøre forsøk med bacheloroppgave (enten teoretisk eller prosjektrettet) med et todelt formål:
  - å styrke bachelorgraden og fremme studienes arbeidslivsrelevans
  - å rekruttere til / å styrke det teoretiske grunnlaget for opptak til master
- Utbedring av rapporteringsprosedyrene i KVASS, med økt vekt på hensiktsmessighet og oppfølging. Rutinene forenkles og rapporteringsomfanget vurderes i forhold til relevans.
- Selv om det er gjort forbedringer siden i fjor, er det fortsatt behov for oppgradering av teknisk utstyr i undervisningslokalene.

Med hilsen

Kathrine Skretting
Dekanus

Ivar Østerlie
Fakultetsdirektør

Kopi:

Filosofisk institutt

Institutt for arkeologi og religionsvitenskap

Institutt for historie og klassiske fag

Institutt for kunst- og medievitenskap

Institutt for moderne fremmedspråk

Institutt for musikk

Institutt for nordistikk og litteraturvitenskap

Institutt for språk- og kommunikasjonsstudier

Institutt for tverrfaglige kulturstudier

Studenttillitsvalgte ved HF-fakultetet